Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (judecător: Alexandru Roșca)
Dosarul nr. 2a-75/24

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I
Colegiul Civil şi de Contencios Administrativ

DECIZIE

26 martie 2024 mun. Bălţi
Instanţa compusă din:
Preşedintele completului , judecător Elena Grumeza
Judecătorii Dumitru Corolevschi, Natalia Chircu
Grefier Natalia Pasat

examinând în ședință publică apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva hotărîrii judecătoarei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Ministerul Apărării către Pavalean Stanislav privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire ;

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La 01.02.2022, Ministerul Apărării al Republicii Moldova s-a adresat în instanţa de judecată cu cerere de chemare în judecată către Pavalean Stanislav privind recuperarea cheltuielilor suportate pentru instruire în sumă de 178.011, 51 lei.
2. În motivarea acţiunii, reclamantul a indicat că, în anul 2012, pârâtul Pavalean Stanislav Ion prin ordinul comandantului Academiei Militare a Forţelor Armate "Alexandru cel Bun", a fost admis la studii. Ulterior, în anul 2016, pârâtul a absolvit Academia Militară, obținând specialitatea ″Transmisiuni şi administrație publică", fapt confirmat prin diploma de licență nr.***** din 22 iunie 2016.
3. Menționează reclamantul în cerere că odată cu admiterea la studii Pavalean Stanislav a încheiat, la 26 iulie 2012, cu comandantul (rectorul) Academiei Militare, contract de îndeplinire a serviciului militar pentru perioada 26.07.2012 - 26.07.2021. În baza acestui contract, pârâtul s-a obligat să îndeplinească serviciul militar prin contract în cadrul Forţelor Armate ale Republicii Moldova

perioadei prenotate de 9 (nouă) ani, (4 (patru) ani de studii în Academia Militară a Forţelor Armate din momentul înmatriculării și 5 (cinci) ani serviciul militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006.

4. Totodată indică reclamantul, conform punctului nr.4 din Contract - "Termenul de acțiune a contractului este 9 (nouă) ani de la 26 iulie 2012 până la 26 iulie 2021.
5. Reține reclamantul în cerere precum că conform raportului depus la ***** de locotenentul major, ofițer superior (inginer) serviciu control şi monitorizare, Pavalean Stanislav a fost eliberat din serviciul militar prin contract prin ordinul Ministrului Apărării nr.021 din 04.02.2019 la inițiativa personală a militarului, conform pct.***** lit.(m) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941/2006. Ulterior, prin Ordinul şefului Centrului comunicaţii şi informatică al Marelui Stat Major al Armatei Naționale nr.***** din *****, Pavalean Stanislav a fost exclus din lista nominală al unității și de la toate categoriile de drepturi, fiind îndreptat pentru a fi luat la evidența militară în Centrul militar teritorial Bălți.
6. Din cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamant, reiese că cheltuielile suportate de Academia Militară a Forţelor Armate "Alexandru cel Bun", pentru instruirea lui Pavalean Stanislav constituie în total 370.634 lei, care au fost micşorate cu suma 196.385,25 lei, reieșind din faptul că pârâtul a îndeplinit serviciul militar în perioada 23.06.2016 – ***** (ceea ce constituie 967 zile).
7. Se menționează în cerere că după absolvirea studiilor în perioada 19.03.2018-03.08.2018 pârâtul a beneficiat de instruire în laboratorul lingvistic al Brigăzii 1 de infanterie motorizată a Forţelor Armate, cursul intensiv de bază fiind studierea limbii engleze, fapt confirmat prin certificatul de absolvire seria CL, nr.*****7. Cheltuielile suportate de laboratorul lingvistic al Brigăzii 1 de infanterie motorizată, pentru instruirea pârâtului, constituie suma de 4.212,91 lei. Din motivul că pârâtul a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională în perioada 04.08.2018 - *****, suma restantă a cheltuielilor de instruire în laboratorul lingvistic al Brigăzii 1 de infanterie motorizată, constituie 3.762,76 lei.
8. Menționează în cerere reclamantul că cheltuielile suportate pentru instruirea pârâtului în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun" constituie: perioada 24.07.2012 - *****.12.2012 - 30346 lei, anul 2013 - 66753 lei, anul 2014-93517 lei, anul 2015-123388 lei, perioada 01.01.2016 - 24.06.2016 - 566***** lei, în total 370 634 lei.
9. Din motivul că pârâtul a îndeplinit serviciul militar în Armata Naţională în perioada 23.06.2016 - *****, suma pe care urmează să o achite acesta

proporţional termenului serviciului militar constituie: 370 634 lei: 1825 zile (5 ani de serviciu) x 858 zile (perioada restantă de serviciu) = 174.248,75 lei.

10. Indică reclamantul că inclusiv, în perioada 19.03.2018 03.08.2018 pârâtul a absolvit la laboratorul lingvistic al Brigăzii 1 infanterie motorizată a Forţelor Armate, Cursul intensiv de bază de studiere a limbii engleze, fapt confirmat prin certificatul de absolvire seria. CL cu nr.*****7, unde cheltuielile suportate pentru instruirea pârâtului în cadrul Brigăzii 1 infanterie motorizată a Forţelor Armate constituie: perioada 19.03.2018-03.08.2018 -4.212,91 lei. În total: 4.212,91 lei.

11. Din motivul că pârâtul a îndeplinit serviciul militar în Armata Naţională în perioada 04.08.2018-*****, suma pe care urmează să o achite acesta proporţional termenului serviciului militar constituie: 4.212,91 lei: 1825 zile (5 ani de serviciu) x 1630 zile (perioada restantă de serviciu) = 3 762,76 lei.

12. Indică reclamantul că pentru instruirea sa, pârâtul Pavalean Stanislav nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din Bugetul de Stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Pe parcursul instruirii pârâtul a fost asigurat gratuit cu alimentație, echipament, bursă, cazare și asigurare medicală, etc.

13. Solicită,reclamantul încasarea din contul lui Stanislav Pavalean în beneficiul Ministerului Apărării suma de 178.011, 51 lei care este constituită din cheltuielile suportate pentru dezvoltarea profesională inițială precum și a încasa cheltuielile de judecare a cauzei.

Soluția instanței de fond:

14. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării către Pavalean Stanislav privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire.

- s-a încasat de la Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerului Apărării cheltuielile pentru instruire în sumă de 16 272,79 (șaisprezece mii două sute șaptezeci și doi) lei 79 bani.
- s-a încasat de la Ministerul Apărării în beneficiul lui Pavalean Stanislav cheltuielile de judecată compuse din asistența juridică și efectuarea expertizei în sumă totală de 20 897,8 (douăzeci mii opt sute nouăzeci și șapte) lei 8 bani

Solicitarea și motivarea apelantului:

15. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2024, Ministerul Apărării Republicii Moldova la data de 25 octombrie 2023 a contestat-o cu apel preliminar, solicitând admiterea apelului,

casarea parțială a hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023 cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

16. Ulterior, Ministerul Apărării Republicii Moldova la data de 21 februarie 2024 a depus apel motivat în care a indicat aceleași solicitări ca și în cererea de apel inițială, solicitând în continuare admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 februarie 2023, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată formulată de Ministerul Apărării.

17. În motivarea cererii de apel, apelantul a indicat că, prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023 s-a admis parțial cerere de chemare în judecată formulată de Ministerul Apărării dispunând spre încasarea de la Pavalean Stanislav suma diminuată de 16 272,79 lei din potențialul formula de 178 011,51 lei.

18. În opinia apelantului soluția instanței de fond este neîntemeiată, instanța de fond nu a cercetat integral circumstanțele cauzei, a făcut o interpretare și aplicat eronat a normele de drept, din care considerente hotărârea instanței de fond urmează de a fi casată.

19. Susține apelantul că, în anul 2012 intimatul Pavalean Stanislav a fost admis la studii în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun”. În anul 2016, intimatul a absolvit Academia Militară, obținând specialitatea „Transmisiuni şi administrație publică”, fapt confirmat prin diploma de licență nr.***** din 22 iunie 2016.

20. Menționează apelantul că, odată cu admiterea, Pavalean Stanislav a încheiat, la data de 26 iulie 2012, cu comandantul (rectorul) Academiei Militare a Forţelor Armate, contract de îndeplinire a serviciului militar pentru perioada 9 (nouă) ani (4 ani pentru studii şi 5 ani de serviciu militar). În baza acestui contract, intimatul se obliga să îndeplinească serviciul militar pe parcursul perioadei indicate. Cu toate acestea, prin Ordinul ministrului apărării nr.021 din 04.02.2019, intimatul a fost trecut în rezervă conform pct.140 lit.m) (*la iniţiativa personală a militarului)* din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941/2006. Iar, ulterior prin Ordinul şefului Centrului comunicaţii şi informatică al Marelui Stat Majorai Armatei Naţionale nr.***** din *****, Pavalean Stanislav a fost exclus din lista nominală a unităţii şi de la toate felurile de asigurare şi îndreptat pentru a fi luat în evidența militară în Centrul Militar Teritorial Bălţi.

21. Specifică apelantul că, încasarea cheltuielilor de instruire sunt reglementate de art. 35 alin. 11 al Legii nr. 162 din 2005 cu privire la statutul militarilor, art. 27 alin. 6 din Legea nr. 1245 din 20025 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru

apărarea patriei și Legea nr.250/2004 privind interpretarea unei sintagme din art.27 alin.(6) din Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei.

22. Menționează apelantul că, din considerentul că intimatul a îndeplinit serviciul militar în Armata Naţională în perioada 23.06.2016 - 05.02.2019, suma pe care urmează să o achite acesta proporţional termenului serviciului militar constituie 370 634 lei : 1825 zile (5 ani de serviciu) x 858 zile (perioada restantă de serviciu) = 174 248,75 lei.

23. Concomitent apelantul accentuează că, în perioada 19.03.2018 - 03.08.2018, intimatul a absolvit Cursul intensiv de bază de studiere a limbii engleze organizat în cadrul laboratorului lingvistic din cadrul Brigăzii 1 de infanterie motorizată, fapt confirmat prin Certificatul de absolvire seria CL nr.*****7, unde cheltuielile suportate pentru instruirea intimatului constituie 4 212,91 Iei. Din motivul că intimatul a îndeplinit serviciul militar în Armata Naţională în perioada 04.08.2018 - *****, suma pe care urmează să o achite acesta proporțional termenului serviciului militar constituie: 4.212,91 lei : 1825 zile (5 ani de serviciu) x 1630 zile (perioada restantă de serviciu) = 3 762,76 lei. Prin urmare suma totală a cheltuielilor pentru instruire care urmează a fi achitate de către intimat constituie: 174 248,75 lei + 3 762,76 lei = 178 011,51 lei.

24. Remarcă apelantul că, intimatul Pavalean Stanislav nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forţelor Armate. Prin refuzul de a îndeplini serviciul militar în conformitate cu obligațiile asumate în contract, Pavalean Stanislav a lipsit Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, creând obstacole la executarea misiunilor de bază şi de luptă specifice Armatei Naţionale, menite pentru asigurarea securității statului, impunând statul să suporte cheltuieli nejustificate pentru instruirea cadrelor noi.

25. Susține apelantul că, pregătirea cadrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ în domeniul milităriei nu se realizează în scopurile personale ale militarului, dar în interesele securității naționale şi ale statului. Statul şi militarul având obligații reciproce, statul - de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul, la rândul său, să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 (cinci) ani după absolvirea instituției de învățământ în domeniul milităriei.

26. În opinia apelantului, urmează de a fi supusă criticii soluția instanței de fond adoptată în baza Raportul de expertiză judiciară nr. 4/23 din 3 aprilie 2022, întocmit de expertul Cara Ecaterina, deoarece acesta la Capitolul: Obiectivele expertizei al Raportului de expertiză judiciară, se enumeră un șir de acte normative care ar fi stat la baza realizării expertizei judiciare, inclusiv şi

Ordinul Ministrului Finanțelor nr.93 din 19 iulie 2010 cu privire la aprobarea Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice (abrogat din 01 ianuarie 2016 prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.216 din 28 decembrie 2015), Instrucțiunea cu privire la modul de recuperare a cheltuielilor de instruire în instituțiile de învățământ militar, aprobată prin Ordinul ministrului apărării nr.123 din 20 iunie 2007, Metodologia de calculare a cheltuielilor pentru instruire în Academia Militară a Forţelor Armate, aprobată prin Ordinul ministrului apărării nr. 920 din 10 decembrie 2018 şi Instrucțiunea de calculare şi componența cheltuielilor anuale pentru instruire în Academia Militară a Forţelor Armate, aprobată prin Ordinul ministrului apărării nr.566 din 21 august 2019. Însă, ulterior nemijlocit în Raportul de Expertiză, expertul nu indică clar care acte normative au fost aplicate la efectuarea expertizei, pentru fiecare perioadă de timp sau pe categorie de cheltuieli. Or, actele normative enunţate au fost în vigoare în perioade diferite de timp şi stabileau metode şi norme diferite la realizarea calculelor cheltuielilor pentru instruire.

27. Accentuează apelantul că, pe perioada studiilor lui Pavalean Stanislav în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate era în vigoare şi se aplicau prevederile Instrucțiunii cu privire la modul de recuperare a cheltuielilor de instruire în instituțiile de învățământ militar, aprobată prin Ordinul ministrului apărării nr.123 din 20 iunie 2007. Respectiv, din conținutul raportului de expertiză suntem în imposibilitate de a determina dacă la efectuarea expertizei judiciare au fost aplicate actele normative pertinente şi dacă calculele efectuate au fost realizate în temeiul prevederilor legale în vigoare la data constituirii raportului juridic litigios, contractul de îndeplinire a serviciului militar din 26 iulie 2012, precum şi dacă raportul de expertiză judiciară nr.4/23 din 03 aprilie 2023 nu este viciat. Prin urmare, consideră apelantul că raportul de expertiză nu poate fi pus la baza unei hotărâri judecătorești deoarece în acest raport sunt indicate acte normative care nu erau în vigoare la momentul constatării raportului juridic, deoarece contractul de îndeplinirea serviciului militar este din 26 iunie 2021.

28. Concomitent, apelantul apreciază critic concluzia formulată de către instanţa de fond la paragraful 70, precum că nici o parte a procesului nu şi-a exprimat dezacordul cu raportul de expertiză nr.4/23 din 03.04.2023, deoarece reprezentantul Ministerul Apărării, în şedinţa publică din 21.09.2023, a obiectat şi şi-a exprimat dezacordul cu rezultatele raportul de expertiză judiciară.

29. Cu privire la argumentele instanței de fond precum că Ministerul Apărării nu a prezentat documente contabile care ar confirma faptul că Ministerul Apărării a suportat cheltuielile pentru instruirea lui Pavalean Stanislav, apelantul a menționat că, au fost prezentate instanței de judecată calculele pentru instruire însă, aceste calcule au fost ignorate de instanța de judecată, instanța bazându-se

doar pe celulele din Raportul de expertiză judiciară nr.4/23 din 03 aprilie 2023, care în opinia apelantului sunt nefondat.

30. Accentuează apelantul că, modul de calcul și recuperare a cheltuielilor de instruire în instituțiile de învățământ militar ale Ministerului Apărării, în temeiul cărora este perfectat Certificatul-calcul de către Academia Militară a Forţelor Armate, instanţele de judecată s-au expus asupra legalității acestora, fapt ce prezumă că Certificatul-calcul corespunde cerințelor art.27 alin.(6) din Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei şi prevederilor Legii nr.250/2004 privind interpretarea unei sintagme din art.27 alin.(6) din Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei.

31. Susține apelantul că, nu este clar din care considerente instanța de fond a încasat de la Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerului Apărării cheltuielile pentru instruire doar în sumă de 16 272,79 lei, deoarece nemijlocit instanța de judecată în hotărârea sa, ajunge la concluzia că cheltuielile totale pentru instruirea lui Pavalean Stanislav constituie suma de 107 400,39 lei, respectiv cheltuielile de instruire, care urmează să fie restituite de către Pavalean Stanislav, pentru nerespectarea condițiilor pct. 1, lit. a) din Contractul de îndeplinire a serviciului militar, constituie suma 50.492,44 lei. însă în partea de dispoziţie a hotărârii este indicată suma de 16 272,79 lei.

Actele de procedură:

32. Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 29 februarie 2024 apelul declarat de Ministerului Apărării a fost acceptat în procedură și intentarea procesului în instanța de apel. S-a fixat ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Concomitent s-a expediat copia apelului participanților la proces. S-au convocat participanții la proces pentru ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, stabilind termen limită pentru prezentarea de către aceștia a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentare/reclamarea probelor în condiția art. 372 CPC. Totodată, s-a comunicat că, în temeiul art. 377 CPC, se va trece la dezbaterea judiciară a cauzei în instanța de apel în ședință de pregătire, în cazul neprezentării de către părți a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, inclusiv formularea prezentarea/reclamarea probelor, în termenul indicat, precum și în lipsa cererilor de amânare a examinării pricinii în fond.

Poziția intimatului:

33. La data de 18 martie 2024 intimatul Pavalean Stanislav prin intermediul avocatului stagiar Marciuc Serghei a depus o referință la cererea de apel

formulată de Ministerul Apărării al Republicii Moldova solicitând respingerea apelului, cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

34. În motivarea referinței prezentate intimatul a indicat că, Ministerul Apărării în cererea sa de apel a menționat că instanța de fond nu a dat o apreciere justă a normelor de drept, însă nu a concretizat care anume norme au fost apreciate în mod eronat. Susține intimatul că, Ministerul Apărării în cerere sa de apel nu a identificat vreun temei prevăzut de art.386-388 CPC pentru a fi casată hotărârea primei instanțe.

35. Consideră intimatul că, alegațiile apelantului expuse în cerere de apel potrivit cărora urmează a fi supusă criticii hotărârea instanței de fond, deoarece aceasta este adoptată exclusiv prin prisma Raportului de expertiză judiciară nr.3/23 din 27 martie 2023, întocmit de expertul judiciar Cara Ecaterina şi că în alte dosare de judecată rapoartele de expertiză a expertului Cara Ecaterina nu au fost luate în considerație de către instanță sunt neîntemeiate, nu pot fi luate în calcul.

36. Menționează intimatul că, la materialele cauzei civile au fost anexate în afară de raportul de expertiză un şir de acte (probe) eliberate de Academia Militară a Forţelor Armate care au detaliat cheltuielile suportate pentru instruirea Intimatului în sumă de 120425 lei şi nu 370634 lei cum pretinde apelantul. Aceste probe au stat la baza solicitării expertizei contabile şi în mare parte se regăsesc în conținutul acesteia.

37. Concomitent intimatul accentuează că, reclamantul nu a obiectat împotriva raportului de expertiză și împotriva altor probe. Mai mult ca atât susține intimatul că, apelantul în cererea sa de apel nu a indicat nici un temei din care considerente Raportul de expertiză nu poate fi luat în calcul, ci doar din cauza că la întocmirea acestuia a fost aplicate mai multe acte normative în vigoare în perioada 2012-2019.

38. În opinia intimatului instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor din dosar, deoarece reclamantul nu a prezentat probe din care ar rezulta că Ministerul Apărării a suportat cheltuieli pentru instruirea lui Pavalean Stanislav la Academia Militată „Alexandru cel Bun” în perioada de 26.07.2012 - 24.06.2016 în sumă de 370 634 lei.

39. Intimatul mai accentuează că, la etapa judecării cauzei în prima instanță, reclamantul nu a făcut trimitere şi nu a prezentat Instrucțiunea cu privire la modul de recuperare a cheltuielilor de instruire în instituțiile de învăţământ militar aprobată prin ordinul ministrului apărării nr.123 din 20.06.2007 pentru a confirma că Certificatul-calcul prezentat este întocmit în conformitate cu această instrucţiune.

40. Referitor la modul de calculare a valorii acțiunii (16272,79), intimatul a remarcat că, aceasta sumă a datoriei de către Pavalean Stanislav pentru instruire în Academia Militară a Forţelor Armate, a fost calculată în conformitate cu

prevederile art.35 alin.(11) al Legii cu privire la statutul militarilor, prin împărțirea sumei cheltuielilor generale (107400,39 lei) la perioada aflării în serviciul militar a acestuia (6 ani 6 luni 19 zile, ~6,6ani) = 16272,79 lei.

Argumentele părților expuse în ședința instanței de apel:

41. În ședința instanței de apel, apelantul Ministerul Apărării al Republicii Moldova fiind reprezentat de Catrinescu Daria a pledat pentru admiterea apelului pe motivele de fond și de drept invocate, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu admiterea integrală a acțiunii formulate de Ministerul Apărării.

42. Suplimentar reprezentantul apelantului a menționat că, intimatul Pavalean Stanislav mai urma să lucreze încă 2 ani și 3 luni pentru a realiza pe deplin condițiile contractuale. La calcularea sumelor solicitate spre încasare s-a ținut cont de metodologia de calcul a cheltuielilor de instruire aprobat prin ordinul nr. 123 al Ministerului Apărării. Consideră că, suma dispusă spre încasare de către instanța de fond a fost diminuată considerabil. Instanța la baza soluției sale a făcut trimitere la un raport de expertiză care nu putea fi luat în considerație, deoarece nemijlocit în raportul de expertiză expertul nu indică clar care acte normative au fost aplicate la efectuarea expertizei pentru fiecare perioadă de timp sau categorie. Totodată, susține că, actele normative la care expertul inițial face referire se referă au fost în vigoare în perioade diferite de timp, și stabileau metode diferite de realizare a calculului cheltuielilor pentru instruire.

43. Reprezentantul apelantului Daria Cătrinescu în ședința instanței de apel a mai adăugat că, în perioada 19 martie – 03 august 2018 intimatul Pavalean Stanislav a efectuat cursuri intensive de limbă engleză. Aceste cursuri fiind finanțate de Ministerul Apărării. Pavalean Stanislav s-a eliberat din serviciu la data de 04.02.2019, adică după cursurile de instruire a limbii engleze acesta a activat numai 5 luni.

44. Intimatul Pavalean Stanislav în ședința instanței de apel fiind reprezentat de avocatul stagiar Marciuc Serghei a pledat pentru respingerea cererii de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

45. Suplimentar acesta a menționat că art. 18 alin. 4 din Legea 1245 privind pregătirea cetățenilor pentru apărarea patriei, prevede că, perioada de îndeplinire a serviciului militar se calculează din ziua în care cetățeanul a fost încadrat, prin ordinul comandatului centrului militar, pînă în ziua când acesta a fost exclus din lista nominală. Susține că, Pavalean Stanislav a fost încadrat în serviciul militar prin contract, în baza ordinului comandatului centrului militar Bălți nr. 44 din 26.07.2012 și exclus din tabelul nominal la 15.09.2019. Prin

urmare, intimatul a fost încadrat în serviciul militar timp de 6,6 nai, iar suma de 107 400 lei solicitată împărțită la 6,6 ani obținem suma de 16 272,79 lei.

Aprecierea instanței de apel:

46. Audiind poziția participanților la proces, studiind materialele cauzei, verificând argumentele invocate în cererea de apel în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a admite apelul și casa integral hotărîrea judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, cu emiterea unei noi soluții reieșind din următoarele circumstanțe:

47. În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

48. În conformitate cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

49. Potrivit art. 239 Cod de procedura civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

50. În temeiul art. 240 Cod de procedură civilă (1) La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii; (3) Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

51. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistența de circumstanţe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

52. Totodată, potrivit art. 130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa,

admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele.

53. Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

54. Totodată, sarcina instanței de apel derivă, reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

55. De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

56. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

57. Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

58. Conform art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă al RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

59. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

60. Din conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil a reținut că, la data de 1 februarie 2022 Ministerul Apărării s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavalean Stanislav prin care a solicitat recuperarea cheltuielilor pentru instruire în sumă de 178 011, 51 lei.

61. Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, Judecătoria Bălți, sediul Central prin hotărârea pronunțată la data de 29 septembrie 2023 a dispus admiterea parțială a cererii de chemare în judecată formulată de Ministerul Apărării către Pavalean Stanislav, dispunând spre încasare din contul lui Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerului Apărării cheltuielile pentru instruire în sumă de 16 272,79 lei. Concomitent, s-a dispus spre încasare de la Ministerul Apărării în beneficiul lui Pavalean Stanislav cheltuielile de judecată compuse din asistența juridică și efectuarea expertizei în sumă de 20 897,8 lei.

62. Verificând legalitatea hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererile de apel, Colegiul Civil consideră că deși instanța de fond corect a reținut că pîrîtul Pavalean Stanislav este obligat să recupereze cheltuielile pentru instruire, totuși instanța de fond în mod greșit a calculat suma pe care acesta urmează să o încaseze de la acesta în beneficiul Ministerului Apărării al Republicii Moldova.

63. Deci, conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil a reținut că, la data de 26 iulie 2012 Ministerul Apărării al Republicii Moldova în persoana comandantului (rector) Academia Militară a Forțelor Armate, Colonelul Bucliș Mihail și studentul Pavalean Stanislav a fost încheiat contractual privind îndeplinirea serviciului militar prin contract în Forțele Armate din momentul înmatriculării și după absolvire – 5 ani serviciul militar în Armata Națională a Republicii Moldova în condițiile stabilite de legislația în vigoare cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar.

64. Potrivit pct.4 din contractul din 26 iulie 2012, termen de acțiune a contractului 9 ani, de la data de 26 iulie 2012 – 26 iulie 2021. Contractul a fost semnat de ambele părți. (f.d. 8).

65. Potrivit ordinului nr. 44 din 26 iulie 2012, cetățenii încadrați în noul an de învățământ, în anul I de incorporare în serviciul militar prin contract și detașate către 26.07.2012 la dispoziția comandantului Academiei Militare a Forțelor Armate, Pavalean Stanislav fiind transmis la Centru Militar teritorial Bălți (f.d. 93).

66. Concomitent, din conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil a mai stabilit că, prin ordinul nr. 147 din 26 iulie 2012, Pavalean Stanislav începând cu data de

26 iulie 2012 a fost inclus în tabelul Academii Militare a Forțelor Armaei Republicii Moldova, ca efectiv armată, la toate genurile de aprovizionare (hrană, financiar, echipament, armament) (f.d. 64).

67. Potrivit diplomei de licență, Pavalean Stanislav a absolvit Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” în anul 2016, obținând titlul de licențiat în militărie, domeniul general de studii „militărie”, domeniul de formare profesională „transmisiuni”, specialitatea „transmisiune și administrație publică”. (f.d. 9)

68. Potrivit ordinului nr. 119 din 24 iulie 2016, lui Pavalean Stanislav, i-a fost acordat gradul militar al corpului de ofițeri „locotenent” și ofițer planificare ***** Serviciu Relații și Instruire Stat Major Batalion de Transmisiuni (f.d. 16)

69. Din conținutul certificatului de absolvire a locotenentului Stanislav Pavalean, rezult în perioada 19 martie-3 august 2018 acesta a absolvit cursul intens de bază de studii a limbii engleze, cu media generală la evaluare (*****) -90. (f.d. 15)

70. Prin ordinul nr. ***** din 15 februarie 2019, locotenentul major Pavalean Stanislav, ofițer superior (inginer) serviciul control și monitorizare a asigurării informaționale secția securitate informațională, a fost eliberat din serviciul militar prin contract prin ordinul Ministerului Apărării nr. 021 din 04.02.2019, în baza punctului 140 lit. m) -la inițiativa personală a militarului, al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate (f.d. 17).

71. Din conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil a mai reținut că, potrivit calculului prezentat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova privind cheltuielile suportate de către reclamant pentru instruirea locotenentului Pavalean Stanislav la Academia Militară „Alexandru cel Bun”, în perioada 26 iulie 2012 – 24 iunie 2016, cheltuielile de instruire a pîrîtului constituie suma de 370 634 lei. (f.d. 20).

72. Deci, conform calculului dat, Ministerul Apărării al Republicii Moldova pentru instruirea locotenentului Pavalean Stanislav în perioada 24.07.2012-*****.12.2012 a suportat cheltuieli în sumă de 30 346 lei; pentru anul 2013 suma de 66753 lei; pentru perioada 2014 suma de 93517; pentru perioada 2015 123388, iar pentru perioada 01.01.2016-24.06.2016 s-a cheltuit suma de 566***** lei.

73. Potrivit certificatului -calcul eliberat de Academia Militară studentul Pavalean Stanislav în perioada de studii 26.07.2012-24.06.2016 a beneficiat de echipament pentru asigurarea militarilor în sumă totală de 10 863,03 lei (f.d. 58-60), pentru alimentația studentului Pavalean Stanislav în perioada de studii 26.07.2012-24.06.2016 s-a cheltuit suma de ***** 851,26 lei (f.d. 62); pentru

asigurarea medicală a studentului Pavalean Stanislav în perioada de studii 26.07.2012-24.06.2016 s-a cheltuit suma de 1827,54 lei (f.d. 65)

74. Din conținutul notei informative (f.d. 63) se constată că, pe parcursul anilor de studii 2012-2016 Pavalean Stanislav a beneficiat de vacanță și concedii de stimulare: în 2012 – concediu de stimulare 16 zile; vacanță 19 zile; în 2013- concediu de stimulare 56 zile; vacanță 59 zile; în 2014 concediu de stimulare 45 zile; vacanță 50 zile; în 2015- concediu de stimulare 53 zile; vacanță 62 zile, iar în 2019 concediu de stimulare 46 zile; vacanță 11 zile.

75. Iar potrivit certificatului calcul prezentat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova pentru laboratorul lingvistic al Brigăzii 1 infanterie motorizare a Forțelor Armate, la cursul de limbă engleză pe perioada 19 martie 2018-3 august 2018, pentru instruirea locotenentului major Pavalean Stanislav s-au cheltuit 101 109,87 lei. (f.d. 21)

76. Colegiul Civil consideră necesar de a evidenția că, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 4/23 din 03.04.2023, efectuat de către expertul Ecaterina Cara, în baza încheierii judecătoriei Bălți, sediul Central din 8 septembrie 2022, expertul a ajuns la concluzia că, Conform calculelor efectuate în baza datelor din evidența contabilă a Academiei Militare „Alexandru cel Bun", și materiale dosarului Cheltuieli de instruire prevăzute de Legea nr.250 din 09 iulie 2004, privind interpretarea unei sintagme din articolul 27, aliniatul (6) din Legea nr. 1245 -XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, suportate de Academia Militară a Forțelor Armate, pentru instruirea cursantului Pavalean Stanislav în perioada de studii 26 iulie 2012 – 24 iunie 2016, constituie suma de 107 400,39 lei inclusiv: Mijloacele financiare calculate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire cu contribuții de asigurare socială și prime obligatorii de asigurare medicală în sumă de 65 375,74 lei; cheltuieli de instruire în laboratorul lingvistic 4 212,91 lei; cheltuieli pentru cazare în sumă de 2 723,81 lei; cheltuieli pentru echipament și mărfuri de uz personal în sumă de 10 863,03 lei; cheltuieli pentru asigurarea alimentară în sumă de 23 817,57 lei și cheltuieli pentru asigurare medicală în sumă de 407,33 lei. (f.d. 108-117)

77. Concomitent, din concluziile aceluiași raport de expertiză, Colegiul Civil mai distinge că, din cheltuielile totale în sumă de 107 400,39 lei urmează să fie excluse cheltuielile ce revin perioadei de activitate în cadrul Armatei Naționale 24.06.2016-***** (967 zile) care constituie 56 907,95 lei. Potrivit raportului de expertiză întocmit, cheltuielile de instruire care urmau să fie restituite de Pavalean Stanislav, pentru nerespectarea condițiilor pct. 1 lit. a din contractul de îndeplinire a serviciului militar, constituie 50 492,44 lei.

78. În contextul pretențiilor deduse judecății, instanța de apel reține că potrivit art.8 alin.(1) şi (2) Cod civil (în redacția de până la 01.03.2019), drepturile şi

obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sunt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării de lucrări ştiinţifice, creării de opere literare, de artă, în urma invenţiilor şi altor rezultate ale activităţii intelectuale; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legislaţia leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

79. În conformitate cu art.9 alin.(1) şi (2) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

80. Potrivit art.512 alin.(1-3) Cod Civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Prestaţia trebuie să fie posibilă, determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

81. Conform art.514 Cod Civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

82. În corespundere cu prevederile art.572 Cod Civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bunăcredinţă, la locul şi în momentul stabilit.

83. Potrivit prevederilor art.602 alin.(2) Cod civil, neexecutarea include orice încălcare a obligaţiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

84. Colegiul reține ca fiind relevante speței și prevederile art. 35 alin. (2), (3) şi (11) al Legii cu privire la statutul militarilor, potrivit cărora, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează: a) prin ordinul comandantului (şefului) unităţii militare – pentru efectivul de soldaţi şi de sergenţi; b) prin ordinul conducătorului structurii militare – pentru toate categoriile de militari, cu excepţia militarilor prevăzuţi la lit. d); d) prin decretul Preşedintelui Republicii Moldova – pentru conducătorul structurii militare, şeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale. Eliberarea militarilor din

serviciul militar prin contract se efectuează în următoarele cazuri: m) din iniţiativa personală a militarului. La eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la alin.(3) lit.e)-g), i)-k) şi m)- o), militarii cu vechimea în serviciul militar mai mică de 5 ani, după absolvirea instituţiilor de învăţămînt din domeniul militării sau după încheierea tuturor tipurilor de instruire, indiferent de sursa de finanţare, sînt obligaţi să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărţirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.

85. Aderent, conform dispoziţiilor art. 27 alin. (6) al Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, militarii eliberaţi din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forţele Armate mai puţin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanţare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

86. Deci, potrivit înscrisurilor anexate la actele cauzei, instanța de apel reține cu certitudine faptul că la 26 iulie 2012, Pavalean Stanislav a încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar cu Ministerul Apărării, prin care şi-a asumat obligațiunea să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forţele Armate ale RM pe un termen de 9 ani, în condițiile stabilite de legislația în vigoare cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar. Iar, conform pct.4 din contract, termenul de acţiune al contractului este de 9 ani, începând cu data de 26 iulie 2012 pînă la 26 iulie 2021.

87. La caz, Colegiul relevă că la momentul încheierii contractului de îndeplinire a serviciului militar din 26 iulie 2012, lui Pavalean Stanislav i-au fost aduse la cunoștință clauzele acestuia și anume că urmează să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forțele Armate ale RM pe un termen de 9 ani, dintre care 4 ani în Academia Militară a Forțelor Armatei, iar după absolvire - 5 ani în Armata Națională a RM, iar la momentul semnării contractului, Pavalean Stanislav nu a avut careva obiecţii față de clauzele contractuale, și, prin semnătura aplicată, a confirmat că este de acord cu obligațiunile stabilite între părți.

88. Astfel, din actele anexate la cauza civilă, se atestă în mod cert că Ministerul Apărării și-a respectat în totalitate obligațiunile prevăzute în contractul de îndeplinire a serviciului militar, suportând în acest sens cheltuieli pentru instruirea pîrîtului Pavalean Stanislav.

89. În pofida faptului că pîrîtului i-au fost aduse la cunoștință consecințele în cazul nerespectării clauzelor contractului de îndeplinire a serviciului militar din 26 iulie 2012 prin care era obligat să îndeplinească serviciul militar pînă la data de 26 iulie 2021, Pavalean Stanislav, în baza cererii formulate din propria

iniţiativă, prin ordinul nr. ***** din 15 februarie 2019 a fost eliberat din rândurile Armatei Naționale, fiind exclus din tabelul nominal unității militare.

90. Este necesar de evidențiat că Ministerul Apărării şi militarul (pârâtul) și-au asumat obligaţii reciproce, în temeiul contractului de îndeplinire a serviciului militar din 26 iulie 2012. Pe de o parte, Ministerul Apărării s-au obligat să asigure instruirea militarului conform specialității alese, obligație realizată de Ministerul Apărării, iar, pe de altă parte militarul Pavalean Stanislav, s-a obligat să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituţiei militare de învăţământ, obligațiune care nu a fost respectată de către cel din urmă.

91. La caz, Colegiul Civil mai găsește necesar de a evidenția că, după absolvirea Academii Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și anume din 24.06.2016- ***** (1825 zile) Pavalean Stanislav a activat în Armata Națională a Republici Moldova, la Brigada nr. 1 de Infanterie motorizată mun. Bălți.

92. Astfel, în virtutea art. 27 alin. (6) din Legea nr. 1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, Colegiul conchide că Pavalean Stanislav este ținut să restituie cheltuielile de instruire suportate de către Ministerul Apărării în perioada 26.07.2012-24.06.2016.

93. Colegiul menționează că, din sensul normei citate, prin „cheltuieli pentru instruire”, se înţeleg cheltuielile, calculate în mod proporțional, care cuprind mijloacele bănești achitate personalului (militar şi civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentație şi asigurare medicală.

94. Astfel, Ministerul Apărării pentru instruirea lui Pavalean Stanislav în cadrul Academiei Militare, a suportat cheltuieli pentru retribuirea muncii, cazare, echipament, alimentație, asistență medicală, iar conform raportului de expertiză nr. 4/23 din 03.04.2023 (f.d. 108-117) sunt în mărime de 107 400,39 lei, cheltuieli ce sunt formate din: Mijloacele financiare calculate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire cu contribuții de asigurare socială și prime obligatorii de asigurare medicală în sumă de 65 375,74 lei; cheltuieli de instruire în laboratorul lingvistic 4 212,91 lei; cheltuieli pentru cazare în sumă de 2 723,81 lei; cheltuieli pentru echipament și mărfuri de uz personal în sumă de 10 863,03 lei; cheltuieli pentru asigurarea alimentară în sumă de 23 817,57 lei și cheltuieli pentru asigurare medicală în sumă de 407,33 lei.

95. Deci, ținând cont de faptul că, în perioada 24.06.2016- ***** (967 zile) Pavalean Stanislav a activat în Armata Națională a Republici Moldova, la Brigada nr. 1 de Infanterie motorizată mun. Bălți. Deci, din suma 107 400, 39 lei (sumă folosită pentru instruirea cursantului) x 1825 zile (perioada de

instruire) = 58,85 lei pe zi; 58,85 lei x 967 zile (perioada de activitate) = 56 907,95 lei; 107 400, 39 lei -56 907,95 lei = 50 492,44 lei.

96. Prin urmare, Pavalean Stanislav se face obligat față de Ministerul Apărării al Republicii Moldova de restituirea cheltuielilor de instruire în sumă de 50 492,44 lei.

97. Concomitent, Colegiul civil v-a respinge argumentul apelantului Ministerului Apărării precum că Raportul de expertiză nr. 4/23 din 3 aprilie 2023 nu urmează de a fi luat în calcul deoarece în acest raport de expertiză sunt indicate diferite acte normative care s-au aflat în perioade diferite de timp și stabilea metode și norme diferite la realizare calului cheltuielilor de instruire, or din conținutul raportului de expertiză nr. nr. 4/23 din 3 aprilie 2023 se deduce cu certitudine că, expertul la efectuarea calculelor s-a baza pe rapoarte financiare prezentate de Academia Militară, comparate cu sumele cheltuielilor, conform datelor aprobate de Guvern pentru instruirea studenților și contrapuse cu sumele admise de Academia Militară.

98. Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu argumentele apelantului, Colegiul apreciază ca fiind greșită concluzia instanței de fond cu privire încasarea de la Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerul Apărării al Republicii Moldova suma de 16 272,79 lei cu titlu de cheltuieli de instruire.

99. Cu referire la cheltuielile de judecată, Colegiul notează că, potrivit art. 98 alin.(1) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

100. Conform art. 85 alin. (1) CPC, de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc: i) autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele subordonate lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale – la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

101. Iar, potrivit art.83 alin.(2) Cod de procedură civilă în acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat.

102. Astfel, ținând cont de faptul că Ministerul Apărării este scutit de drept de la plata taxei de stat, prin prisma normelor enunțate, instanța de apel va dispune

încasarea de la Pavalean Stanislav în beneficiul Bugetului de Stat a sumei de 2650,84 lei cu titlu de taxă de stat.

103. De considerentele enunțate, Colegiul Civil va casa integral hotărîrea judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, cu emiterea unei noi soluții conform căreia acțiunea Ministerului Apărării al Republicii Moldova se admite parțial , cu încasarea de la Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerului Apărării al Republicii Moldova a sumei de 50 492,44 lei în contul recuperării cheltuielilor pentru instruire și a taxei de stat în beneficiul statului în mărime de 2650,84 (două mii șase sute cincizeci), 84 lei, în rest pretențiile se resping ca fiind neîntemeiate.

104. În conformitate cu art. art. 385 lit. c), 390 CPC, Colegiul Civil ,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

Se casează integral hotărîrea judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 septembrie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Ministerul Apărării către Pavalean Stanislav privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire, cu emiterea unei noi soluții conform căreia acțiunea se admite parțial.

Se încasează de la Pavalean Stanislav în beneficiul Ministerului Apărării al Republicii Moldova 50 492 44 (cincizeci mii patru sute nouăzeci și doi),44 lei în contul recuperării cheltuielilor pentru instruire și taxă de stat în beneficiul statului în mărime de 2650,84 (două mii șase sute cincizeci), 84 lei, în rest pretențiile se resping ca fiind neîntemeiate.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului
judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu